

ගැඹුරු වන ගෝලීය මූල්‍ය හා ආර්ථික බිඳවැටීමක්

A deepening global economic and financial breakdown

2014 ජූලි 02

පසුගිය 29 දා නිකුත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර සමථ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව, 2008 සැප්තැම්බරයේ ආරම්භවූ ගෝලීය ධනෝච්චර බිඳවැටීම හා එය විසඳීමට කිසිදු ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීමට පාලක ආර්ථික හා මූල්‍ය ප්‍රභූව දක්වන අසමත්කම යන දෙකටම අවධානය යොමුකරයි.

සැබවින්ම වාර්තාව පැහැදිලි කරන ආකාරයට, පූර්ණ බිඳවැටීමකින් ගෝලීය මූල්‍ය පද්ධතිය ගලවා ගැනීම සඳහා 2008 පසුව ගනු ලැබූ පියවර, එනම්, නිමක් නැතිව අතිශයින්ම ලාභ මුදල් සම්පාදනය කිරීම, තවත් උනුවී යාමකට කොන්දේසි නිර්මාණය කරයි. එහෙත් නොසංසිදෙන ලාභ පිපාසාවෙන් පෙලෙන මූල්‍ය ප්‍රභූවේ දැඩි ග්‍රහණයට හසුව තිබෙන මහ බැංකු එම ක්‍රියාවලිය ඔස්සේ දිගටම ගමන් කරයි.

භූදේශපාලන පද්ධතිය එන්ට එන්ටම පිස්සන් කොටුවක තත්වයට පත්වෙමින් තිබියදී, ලෝක යුද්ධයක කොන්දේසි නිර්මාණය කරමින්, එක්සත් ජනපද අධිරාජ්‍යවාදය එක් මිලිටරි ව්‍යාපනයකින් තවෙකකට තල්ලුවෙමින් සිටින ආකාරයටම මූල්‍ය පද්ධතිය ද කිසිදු විශ්වාසනීයත්වයකින් හෝ තර්කයකින් තොරව, පසුගිය අර්බුදයටත් වඩා විශාලත්වයෙන් වැඩි විභවයක් සහිත තවත් උනුවී යාමක් දෙසට තල්ලු වේ.

විසඳුමක් ඉදිරිපත් කිරීම කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාකූලත්වය පෙන්වනුම් කරමින් සමථ බැංකු වාර්තාවේ කතුවරු, “වෙලදපොළවල් අතර ගැටලු සහගත වෙන්වීම හා ගෝලීයව කැපී පෙනෙන ආර්ථික වර්ධනයන් සැහැල්ලුවෙන් ගැනීම” වෙත ඇඟිල්ල දිගු කරති.

2009 සිට කොටස් වෙලදපොළවල් එක එල්ලේ ඉහල නැග ඇත. ගෝලීය ආර්ථිකය පශ්චාත් දෙවන ලෝක යුද්ධ අවධියෙන් පසු පහලම “ප්‍රකෘතියේ” අනුපාත අත්විඳින අතර කොටස් අගය පසුගිය වසර

පුරා නව වාර්තාගත ඉහලකට නැගී ගියේය. තවමත් ආර්ථිකය 2007 අත්කරගෙන තිබූ මට්ටමටවත් පැමිණ නැත.

ප්‍රවණතා පිලිබඳ සංඛ්‍යා සලකා බලන කල ව්‍යාපනය වඩාත් පැහැදිලි වේ. මේ වසරේ පලමු කාර්තුව තුළ ආර්ථිකය සියයට 2.9ක හැකිලීමකට මුහුණපෑ එජ, අර්බුද පූර්ව ප්‍රවණතාවය දිගටම පැවතුනේ නම් තිබිය යුතු නිමැවුමේ මට්ටමෙන් සියයට 12.5ක් පහතින් පවතී. බ්‍රිතාන්‍යයේ එය සියයට 18.5ක් ද මූල්‍ය අර්බුදයෙන් දරුණු ලෙස බැටකෑ ස්පාඤ්ඤයේ එය සියයට 29ක් ද වේ.

අර්බුද පූර්ව ප්‍රවණතාවය අනියතව පැවතිය නොහැකිය යන කාරනයට ඉඩ දුන් විට පවා හා සමථ බැංකුව කියන පරිදි වඩාත් “සංකීර්ණ සංඛ්‍යාත්මක මිනුම්” භාවිතා කලේ නම් වුවත් දියුණු ආර්ථිකයන්හි පශ්චාත් අර්බුද හිඟය සියයට 7.5-10 අතර වනු ඇත. “වර්ධන ප්‍රවණතාව යලි අත්කර ගැනීමේ බලාපොරොත්තු හීන” වීමේ කාරනය ගැන සඳහන් කරමින් ඉහල වර්ධන අනුපාතයක් කරා යලි ලඟාවීම ඔවුහු බැහැර කරති. දියුණු ආර්ථිකයන්හි පලදායීතාවයේ පහත වැටෙන ප්‍රවණතා හා හීන ඉල්ලුම නිසා ආයෝජන පහත වැටීම ගැන ඔවුන් සඳහන් කරයි.

සමස්ත ආර්ථිකය පල්වන අතර මූල්‍ය වෙලදපොළවල් ශුභවාදයෙන් පිරී ඉතිරෙයි. 2014 මැයි දක්වා වන මාස 12 තුළ වෝල් විදියේ එස්ඇන්ඩීපී 500 දර්ශකය සියයට 20ක තරම් ඉහල යෑමක් අත්විඳි අතර අනාගතයේ බලාපොරොත්තු වන වාසිය එම කාලයටම සියයට 8 වඩා අඩු විය. දර්ශකයේ මිල/ආදායම් අනුපාතය මැයි මාසය තුළ පසුගිය 50 වසරේ සාමාන්‍යයට වඩා ඒකක 6ක් උඩින් පිහිටියේය.

එජ, එංගලන්ත, හා ජපාන මහ බැංකු විසින් ගෙන යන, මූලිකවම තොග පිටින් මුදල් අවිච්චි ගැසීම පදනම්

කරගත් “ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල් කිරීමේ” වැඩසටහනෙහි ප්‍රතිපලය වශයෙන් වෙනස සිදුව ඇත. එම ප්‍රතිපත්තියම අනුගමනය නොකළ ද ඔස්ට්‍රේලියාව, කැනඩාව වැනි රටවල මහ බැංකු වලට තම පොලී අනුපාත පහත හෙළීමට බල කෙරී ඇති අතර එය කොටස් වෙළඳපොළවල නැගීමකට මුල්වී ඇත.

“අසාමාන්‍ය ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීමේ” ප්‍රතිපලය වී ඇත්තේ, මහ බැංකුවල වත්කම් දැවැන්ත ලෙස ප්‍රසාරනය වීමයි. 2007 වේගයෙන් වර්ධනය වීමෙන් පසුව 2014 වන විට “ඒවා දෙගුණයකටත් වඩා වැඩිවී ඇති අතර පෙර නොවූ විරූ ඩොලර් ට්‍රිලියන 20ක් එනම්, ගෝලීය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 30ක්, දක්වා වැඩිවී ඇත.” මෙහි ප්‍රතිපලය වශයෙන් 2008 බිඳවැටීමට තුඩු දුන් පරපුටු හා තරයේම සාපරාධී භාවිතයන් යලි ක්‍රියාවට නැගෙමින් තිබේ. “ගනුදෙනු උත්මාදය, තිරසන් ආවේෂය, එක්රැස්වීමේ උත්මාදය යන කවරකින් හැදින් වූව ද එය යලි පැමිණ ඇත.” මේ වසරේ පලමු මාස හය තුළ ලෝක පරිමාන අත්පත්කර ගැනීම් හා ඒකාබද්ධ වීම් සියයට 75කින් ඉහල ගිය බව සඳහන් කරමින් මේ සතිය මූල ගිනුම්පත් ටයිම්ස් එසේ ලියා තිබුණි. ඒවායේ මූල්‍ය අගය 2007 වසරෙන් පසු ඉහලම වටිනාකම සලකනු කරමින් ට්‍රිලියන 1.75 ක් බවට පත්ව ඇත.

එම පුවත්පතේම වෙනත් ලිපියක් තුළ සඳහන් වූයේ, එජ සමාගම් “ඒකාබද්ධවීම්, අත්පත්කර ගැනීම් හා කොටස් යලි මිලට ගැනීම් වලින් වාර්තාගත නය සම්භාරයක් උරුම කරගෙන සිටින අතර තරගය තුළ ඉදිරියට යෑම පිනිස වත්කම් කලමනාකරුවන් අවදානම් සහිත ජවාරම් සිදුකරමින් සිටී” යනුවෙනි.

නිව් යොර්ක් ටයිම්ස්හි මෑත පලවූ ලිපියක නිවාස නය වෙළඳපොළවල “අවමුඛ” යන්න “නරක වචනයක්” ලෙස භාවිතයෙන් ඉවත් වෙමින් ඇති බව සඳහන් විය. බිඳ වැටීමට තුඩු දෙමින් 2007-08 වසරවල සිදුවූ පරිදි, නය සුරැකුම් තුළ ගොනු කර ආයෝජකයින්ට අලෙවි කිරීමට හැකි තරම් අවමුඛ නයදීම්වල මට්ටම විශාල නොවන අතර “නය හිමියන් කියන්නේ, අවමුඛ උකස්කරයන්ගේ පිටුබලය සහිත සුරැකුම් යලින් වෙළඳපොළ හමුවට පැමිණීම කාලය පිලිබඳ ප්‍රශ්නයක්

පමනක්” බවය.

මහ බැංකු මුදල් පීඨාර ගැලීම පූර්වයෙන් ඇතිවූ කඩාවැටීමේ තත්වය ප්‍රති නිර්මානය කරනවා පමනක් නොව, එය තවත් ජීවලන කේන්ද්‍රයන් එකතු කරයි. දියුණු ආර්ථිකයන්හි අවම පොලී අනුපාත ඉහල ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂාවෙන් ඊනියා නැගී එන වෙළඳපොළවලට මුදල් ගලායාමේ තත්වය ඇතිකර තිබේ. එහෙත් මෙම ගලා ඒම් වේගයෙන් අනෙක් පසට හැරිය හැකිය. 2013 හා 2014 මුළු දක්නට ලැබුණු පරිදි තුර්කිය හා දකුණු අප්‍රිකාව ද ඇතුළු රටවල් ගනනාවක මහ බැංකු වලට මුදල් ඉවතට ගැලීම පාලනය කිරීම සඳහා පොලී අනුපාත ඉහල දැමීමට සිදුවූ පරිදි ය. මෙම කලබැගැනිය පාලනය කරගැනීමට හැකිවූ නමුත් 1997-98 ආසියානු අර්බුදය පරිමානයේ වඩාත් වැදගත් කඩාකප්පල් වීමක් ප්‍රමුඛ ඇඟවුම් ඇතිකල හැකිය. මක්නිසා ද යත් සමට බැංකුව කියන ආකාරයට නැගී එන වෙළඳපොළවල් දැන් ලෝක ආර්ථිකයේ වඩාත් විශාල පංගුවකට වග කියන අතර වඩා සම්පව ගෝලීය මූල්‍ය පද්ධතියට ඒකාග්‍රවී ඇති බැවින්ය.

එජ මෙන්ම අනෙකුත් මහ බැංකු වල ද “පහසු මුදල්” ප්‍රතිපත්ති දැඩි විවේචනයට ලක්කරන අතරම සමට බැංකුවට, අර්බුදය විසඳීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ඇත්තේ නැත. එහි විවේචන පදනම්ව ඇත්තේ මුදල් වෙළඳපොළවල් තුළට මුදල් පීඨාර ගැලීම දැවැන්ත අන්තරායන් මතුකරන කෙටිකාලීන විසඳුමක් බව හඳුනාගැනීම මතය.

ගෝලීය ප්‍රති විප්ලවය උත්සන්න කිරීම සඳහා යොදාගන්නා සියලු වැකි, එනම්, “ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරන” දැඩි “නම්‍යශීලීත්වයක්” හා “මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය” වාර්තාවට අන්තර්ගත වී ඇත. මෙම ඉදිරිදර්ශනය පාදකව ඇත්තේ ගෝලීය ප්‍රාග්ධනයේ දේශපාලන ආර්ථිකය මතය. ඇඩිරිනලින් වර්ගයේ උත්තේජනයක් මුදල් එන්නත් කිරීමට මගින් සැපයිය හැකි වන නමුත් අවසාන විග්‍රහයේදී ප්‍රාග්ධනය, ලේ උරාබොන වැම්පයරයෙකුගේ විලාසයෙන් ගෝලීය කම්කරු පන්තියෙන් නවමු ලේ උරාබීම මත පදනම් වන්නේ, වැටුප් පහත හෙළීම, සේවා තත්වයන් කප්පාදු කිරීම හා සුරාකෑම උග්‍ර කිරීම තුළින්ය.

නික් බිම්ස්